

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет охорони здоров'я, соціальної роботи і психології
Кафедра Школа соціальної роботи ім. В.І. Полтавця

Кваліфікаційна робота
освітній ступінь – бакалавр

на тему: **«ДЕВІАНТНА ПОВЕДІНКА СЕРЕД ПРЕДСТАВНИКІВ СУЧАСНОЇ
МОЛОДІЖНОЇ СУБКУЛЬТУРИ КВАДРОБЕРІВ»**

Виконала: студентка 4-го року навчання,
Спеціальності 231

Соціальна робота

Стратієнко Марія Єлисеївна

Науковий керівник:

Романова Наталія Федорівна

канд. пед. наук, доцент

Рецензент:

Кальницька Катерина Олексіївна

канд. психол. наук, доцент

Кваліфікаційна робота захищена з оцінкою «   »

Секретар ЕК

«   » _____ 2025 р.

Київ – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	
РОЗДІЛ 1 СУЧАСНА МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ.....	
1.1 Поняття молодіжної субкультури: сутність, характеристики та класифікація.....	
1.2 Девіантна поведінка: визначення, ознаки та соціальні фактори.....	
1.3 Субкультура квадроберів: історія виникнення, ключові риси та особливості поширення.....	
РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	
2.1 Час, місце та етапи проведення дослідження.....	
2.2 Процедура проведення дослідження.....	
2.3 Методи та інструменти дослідження.....	
2.4 Характеристика вибірки.....	
2.5 Труднощі та обмеження проведення дослідження.....	
2.6 Етичні аспекти проведення дослідження.....	
2.7 Концептуалізація та операціоналізація понять.....	
РОЗДІЛ 3 ОСОБЛИВОСТІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД КВАДРОБЕРІВ.....	
3.1 Найпоширеніші прояви девіантної поведінки серед квадроберів.....	
3.2 Загальні фактори формування субкультури квадроберів.....	

3.3 Шляхи попередження девіантної поведінки серед квадроберів для організацій, що працюють з молоддю.....

ВИСНОВКИ.....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....

ДОДАТОК А .....

ДОДАТОК Б.....

ВСТУП

У сучасному суспільстві молодіжні субкультури відіграють значну роль у формуванні соціальних зв'язків, світогляду та моделей поведінки молоді. Сучасне покоління вирізняється особливими звичками, ставленням до себе та навколишнього світу, а також унікальним сприйняттям реальності. На думку деяких дослідників, йдеться про молодих людей, які об'єднуються у молодіжні субкультури та «...дотримуються власних традицій, правил та норм поведінки, водночас створюючи тенденції, що можуть відхилятися від загальноприйнятих моральних, етичних і соціальних стандартів» (Павелків В.Р., с. 381, 2021). Крім того, окремі субкультури можуть слугувати каталізатором девіантної поведінки, який здатний спричинити негативні наслідки як для самих осіб, так і для суспільства загалом.

Важливо усвідомлювати, що молодь, зокрема особи віком від 14 до 25 років, які становлять нашу досліджувану групу, проходить критичний етап у розвитку свідомості та самосвідомості, коли виникає потреба в самоствердженні, формується складна система самосприйняття та самооцінки (Павлюк Р.В., 2023).

Саме тому субкультура квадроберів, як відносно новий і малодосліджений феномен, привертає увагу своєю специфічною ідеологією, соціальними нормами та поведінковими проявами, що нерідко виходять за межі загальноприйнятих соціальних стандартів й етики поведінки у громадських місцях.

Наразі поведінку квадроберів часто засуджують та вважають девіантною і не прийнятною для суспільства. Ще один важливий аспект пов'язаний з тим, що девіантна поведінка молоді може впливати на криміногенну ситуацію, оскільки на думку дослідників, це пов'язано із різними факторами (психологічними, матеріальними, інформаційними), які можуть «формуватися на етапі вчинення злочину та негативно

впливати на прийняття рішень і обрання способу дій суб'єктів» (Литвинов О.М., с.342, 2016), а також підвищувати рівень конфліктності в суспільстві та сповільнювати інтеграцію молоді у соціальні структури.

У науковій літературі доволі багато наукових праць, які присвячені проблемі девіантної поведінки у підлітковому та юнацькому віці (P. Mahanta, A. Maloku, R. Enache, S. Ezeaka, I. Felicitas, S. Adebule, G. Allport, S. Anderson, A. Dullas, M. Gupta, F. Ibimluyi, A. Mariel, S. Mohapatra, О. Барабаш, О. Бахур, С. Зінченко, О. Змановська та інші). Найчастіше досліджуються найбільш поширені молодіжні субкультури, такі як футбольні фанати, графітчики, аніме-фани чи геймерські ком'юніті (Павлюк Р.В., с.106-107, 2023), однак дослідження про субкультуру квадроберів практично відсутні.

Отже, новизна нашого дослідження полягає у зосередженні на вивченні молодіжної субкультури квадроберів, що є унікальною за своїми рисами і структурою, зокрема в українському соціальному контексті, оскільки «на сьогоднішній день науковцям не вдалося знайти універсальної теорії субкультур чи хоча б спільних концептуальних засад їх дослідження» (Слюсаревський Н.М., с.120, 2018).

Загалом, в українському суспільстві нові форми молодіжних субкультур стають дедалі помітнішими, а їх вплив на соціальні норми та відхилення від поведінки потребують додаткового вивчення. Тому розгляд умов виникнення, соціальних чинників і впливу на оточення з боку квадроберів дозволить доповнити цю прогалину в науковій літературі, що свідчить про **актуальність** обраної теми дослідження.

Мета дослідження: описати прояви й фактори формування девіантної поведінки серед представників сучасної молодіжної субкультури квадроберів та визначити шляхи попередження.

Завдання дослідження:

1. Охарактеризувати особливості розвитку сучасної молодіжної субкультури на основі аналізу наукових джерел.
2. Виявити прояви девіантної поведінки серед представників молодіжної субкультури кваліфікованих кадрів.
3. Визначити основні фактори формування субкультури кваліфікованих кадрів.
4. З'ясувати шляхи попередження девіантної поведінки серед кваліфікованих кадрів для організацій, що працюють з молоддю.

Об'єкт: девіантна поведінка молоді, яка належить до молодіжної субкультури кваліфікованих кадрів.

Предмет: прояви й фактори формування девіантної поведінки серед кваліфікованих кадрів.

Методи дослідження обумовлені метою та завданнями кваліфікаційної роботи. Було використано метод онлайн опитування, здійснено опис, порівняння й узагальнення наявного наукового матеріалу для визначення проявів й факторів девіантної поведінки серед молодіжної субкультури кваліфікованих кадрів.

Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, викладена на 48 сторінках (без титульної сторінки, списку використаних джерел та додатків). Задля написання кваліфікаційної роботи було використано 41 джерело наукової літератури, 23 з яких становлять напрацювання вітчизняних дослідників та 18 англомовних джерел.

РОЗДІЛ 1

СУЧАСНА МОЛОДІЖНА СУБКУЛЬТУРА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

1.1 Поняття молодіжної субкультури: сутність, характеристики та класифікація

Поняття «субкультура» в наукових джерелах трактується як культура окремої соціальної групи або спільноти, що відрізняється від домінантної культури суспільства. Молодіжні субкультури формують власні цінності, норми та стиль поведінки, які дозволяють учасникам відчувати себе частиною «своїх» і знайти підтримку під час пошуку власної ідентичності (Герасименко О.В. & Кулик О.В., с. 170-171, 2021).

Субкультури можна розглядати як різновиди соціальних спільнот, які відрізняються за віковими, професійними, релігійними, етнічними чи територіальними ознаками. Серед них виокремлюють молодіжні, професійно-корпоративні (наприклад, медична або військова), релігійні, етнічні та інші типи субкультур (Герасименко О.В. & Кулик О.В., с. 171, 2021; Левікова С.І., 2004).

У межах визначення поняття «субкультура» також хотілось би сказати і про цікаві думки з англійською книги «After subculture: Critical studies in contemporary youth culture» авторів Bennett, A., & Kahn-Harris, K. Ця книга критично переосмислює концепцію «субкультури», стверджуючи, що вона стала менш придатною для розуміння поведінки сучасної молоді. Натомість редактори пропонують використання «постсубкультурних» підходів, які акцентують увагу на гнучких і гібридних ідентичностях, що формуються через споживання культури, глобалізацію та індивідуальну автономію. Сучасна молодь рідше дотримується чітких меж груп, демонструючи більш гнучкий підхід до формування ідентичності (Bennett, A., & Kahn-Harris, K., 2020).

Ще одна важлива дискусія у книзі, згаданій вище, зосереджена на комерціалізації молодіжної культури. На відміну від ранніх субкультур, які надавали пріоритет створенню унікальних культурних артефактів, сучасні молодіжні культури переважно орієнтовані на споживання. Стиль, медіа та брендований контент стали центральними елементами самовираження.

Кажучи конкретніше про саму молодь, зокрема про її роль при формуванні молодіжних субкультур, ми б хотіли навести загальні думки зі статті авторки Д.В. Сурвілайте, кандидатки політичних наук. У цьому джерелі йдеться про те, що в сучасних умовах молодь нерідко стикається зі стереотипами, що пов'язують її з безвідповідальністю, пасивністю та аморальністю. Водночас проблеми соціалізації, освіти, політичної участі та працевлаштування молодих людей є предметом міждисциплінарних досліджень. Формування їхньої ідентичності та політичної соціалізації відбувається під впливом соціально-політичних чинників, зокрема молодіжних субкультур. Як особлива соціальна група, молодь перебуває у перехідному стані між дитинством і дорослим життям, упродовж якого формується її особистість, соціальний статус і професійна роль. Д. В. Сурвілайте також зазначає: «молодіжну субкультуру можна розглядати як своєрідну реакцію молоді на суспільні процеси та події». Тобто, з цієї фрази можна сформулювати думку про те, що соціальна позиція молоді формується через прийняття або відторгнення загальноприйнятих правил. Водночас молодіжні субкультури часто стають засобом вираження ставлення до офіційної ідеології, панівних суспільних цінностей та масової культури (Сурвілайте Д.В., с. 287-289, 2013).

Говорячи про характеристики, ми розуміємо, що будь-яка субкультура характеризується специфічним набором рис, що дозволяють визначити її приналежність до окремої соціальної групи. У своїй роботі «Молодіжна субкультура в сучасному соціокультурному просторі» І.В. Шапошникова описує кілька ключових характеристик, які допомагають зрозуміти сутність молодіжних субкультур. По-перше, це власна

система символів і знаків, що використовується для комунікації всередині спільноти. По-друге, субкультури мають внутрішні правила, які регулюють поведінку учасників. Важливою ознакою також є виражений стиль – як зовнішній, так і поведінковий – що дозволяє ідентифікувати людину як члена певної групи. Окрім цього, субкультури формують своє бачення соціальної реальності, мають чіткі рольові структури та об'єднують учасників навколо спільних потреб, цінностей і звичок (Шапошникова І.В, с. 112, 2012).

Окрім загальних характеристик, І.В. Шапошникова пропонує також класифікацію молодіжних субкультур за кількома критеріями. Зокрема, за соціально-правовою ознакою виділяються три типи: пасивні субкультури, які не впливають помітно на соціальні процеси; активні, що мають позитивну суспільну спрямованість; та асоціальні, які демонструють поведінку, що суперечить прийнятним нормам. Ще один критерій – це спрямованість інтересів: тут ідеться про молодь, захоплену сучасною музикою, спортом, фанатськими рухами або навіть діяльністю правоохоронних структур. Також Шапошникова звертає увагу на групову ознаку: хтось об'єднується навколо спільного способу життя (наприклад, «системники», які ведуть блогерську або геймерську активність), хтось – за творчим напрямом (музиканти, художники, поети), а хтось – за соціальною позицією, як-от представники екологічних рухів (Шапошникова І.В, с. 113, 2012). Тож, власне, ця типологія, допомагає глибше зрозуміти роль субкультур у соціалізації молоді та їхній вплив на суспільні процеси.

Підсумовуючи цей підрозділ, можна сказати, що, загалом, молодіжні субкультури виникають як спосіб самовираження та пошуку свого місця у світі. Молодь об'єднується в окремі групи не просто за інтересами, а за спільними цінностями, стилем, поведінкою. У цих спільнотах формуються власні правила, ідеї й символи, які допомагають вирізнитися й відчувати приналежність. Така самоорганізація – це частина процесу дорослішання і пошуку ідентичності.

1.2 Девіантна поведінка: визначення, ознаки та соціальні фактори

Девіантна поведінка – це соціальне явище, яке супроводжує всі етапи розвитку суспільства. Вона часто викликає суспільний резонанс, особливо коли йдеться про молодь, адже саме в цьому віці формуються моделі реагування на норми, авторитети та очікування. У різних наукових підходах поняття девіації тлумачиться з певними відтінками, але ключовим залишається її відхилення від усталених правил і стандартів.

Зокрема, М.В. Кікалішвілі (2011) зазначає, що девіантна поведінка проявляється у вчинках або бездіяльності, які не відповідають загальноприйнятим у суспільстві нормам – як юридичним, так і моральним чи культурним. Вона може стосуватися як окремих осіб, так і груп, і залежить від контексту, у якому ці відхилення проявляються (Кікалішвілі М.В., с.115, 2011).

Хоча поняття девіантної та делінквентної поведінки часто використовують разом, важливо розрізняти ці терміни. Делінквентна поведінка – це конкретні дії, які порушують закон (наприклад, крадіжки чи насильство), тоді як девіантна – ширше поняття, що охоплює будь-яке відхилення від норм, не обов'язково кримінального характеру. Саме тому в соціальній роботі фокус робиться передусім на виявленні та попередженні девіантної поведінки, ще до того, як вона набуде формально правопорушного характеру. Робота з молоддю на цьому етапі дає більше шансів повернути її до конструктивної соціальної взаємодії (Muncie J., 2009; Smith R., 2021; Халін Г.І., 2020).

Ознаки девіантної поведінки серед молодіжних субкультур найчастіше проявляються через певні психологічні та поведінкові особливості. Це можуть бути конфлікти з оточенням, агресивність, протест або демонстративне прагнення заявити про себе у спосіб, який руйнує загальноприйняті норми. Такі прояви нерідко

посилюються зовнішніми обставинами – наприклад, відчуттям безсилля чи ізоляцією, яка виникає під час пандемій або у воєнний період. Молодь іноді переймає агресивну модель поведінки, яку бачить удома або в онлайн-просторі, і якщо в неї немає можливості реалізувати себе в позитивному ключі, вона може почати діяти всупереч соціальним нормам – як спосіб самоствердження або захисту від внутрішнього напруження (Hirnyak, A., & Hirnyak, H., 2023).

Девіантні молодіжні субкультури зазвичай об'єднані навколо спільних цінностей і норм, які відрізняються від загальноприйнятих у суспільстві. Часто серед таких норм – вживання заборонених речовин, порушення закону чи свідоме протиставлення «правилам більшості». У цих спільнотах формується особлива групова культура – зі своїми символами, мовою, ритуалами. Це допомагає учасникам відчувати єдність і водночас – відмежованість від зовнішнього світу (*Understanding Deviant Subcultures: Characteristics, Examples, and Significance. Easy Sociology*; Rocket S. *Youth subcultures and deviance – A Level Sociology Eduqas Revision – Study Rocket. Study Rocket*).

Відповідно до інформації з іноземних джерел, девіантна поведінка також включає різні види правопорушень. Зокрема, існують статусні правопорушення, які є незаконними лише з огляду на вік особи, наприклад, прогули занять або вживання алкоголю неповнолітніми. Майнові злочини передбачають крадіжки, вандалізм або інші форми пошкодження майна, такі як пограбування чи незаконне проникнення до чужих приміщень. До насильницьких злочинів належать фізичні напади, погрози чи грабежі, які супроводжуються застосуванням сили. Окремою категорією є злочини, пов'язані з наркотиками, що включають незаконний обіг наркотичних речовин або зловживання лікарськими препаратами (*Delinquent Behavior | Definition., Doc's Things and Stuff*).

Психологічні фактори також відіграють важливу роль у формуванні девіантної поведінки. Однією з основних рис осіб, схильних до правопорушень, є імпульсивність, яка змушує їх діяти без належного аналізу наслідків. Також серед таких осіб часто

спостерігаються емоційні нестабільність, перепади настрою та схильність до ризикованої поведінки (Kenchadze, E., 2015). Крім індивідуальних психологічних характеристик, значний вплив мають соціальні та екологічні чинники. Неблагополучне сімейне оточення, зокрема жорстоке ставлення або нехтування потребами дитини, може спричинити розвиток девіантної поведінки. Оточення, в якому зростає особа, також має значення: частий контакт із насильством, наприклад, через медіа або в реальному житті, може нормалізувати агресивні дії (Gupta, M. K., Mohapatra, S., & Mahanta, P. K., 2022).

Варто також розуміти, що девіантна поведінка серед молоді формується під впливом різноманітних соціальних факторів, які можна поділити на сімейні, соціально-економічні, освітні та ті, що пов'язані з впливом однолітків. Наприклад, сімейні фактори відіграють важливу роль у формуванні поведінкових моделей молоді. Недостатній батьківський контроль, нехтування потребами дитини, а також жорсткі або непослідовні методи виховання можуть значно підвищити ризик девіантної поведінки (Donna F. Ossorio. *Situational Factors Impacting Juvenile Delinquency*). Крім того, негативна сімейна динаміка, зокрема часті конфлікти, домашнє насильство та емоційне напруження, створюють сприятливе середовище для розвитку девіантних схильностей (R Abhishek, J Balamurugan. *Impact of social factors responsible for Juvenile delinquency – A literature review*).

Соціально-економічні фактори також мають значний вплив на ризик правопорушень серед молоді. Бідність та фінансові труднощі можуть викликати відчуття безнадії та штовхати молодих людей до протиправних дій з метою забезпечення базових потреб (R Abhishek, J Balamurugan. *Impact of social factors responsible for Juvenile delinquency – A literature review*). Як зазначається у джерелі «Social factors that contribute juvenile delinquency at Melaka» високий рівень безробіття та низький рівень доходу є додатковими чинниками, що сприяють підвищенню рівня девіантності (Rosilawati Sultan Mohideen et al., *Social factors that contribute juvenile delinquency at Melaka*).

Освіта є ще одним важливим чинником, що впливає на формування соціально прийнятної поведінки. Погані академічні досягнення, негативний досвід у школі та відсутність мотивації до навчання можуть збільшувати ймовірність залучення молоді до протиправної діяльності (Donna F. Ossorio. *Situational Factors Impacting Juvenile Delinquency*). Водночас доступ до якісної освіти може значно знизити рівень девіантності, оскільки сприяє правовій та моральній обізнаності, а також формує розуміння наслідків злочинної поведінки (Rosilawati Sultan Mohideen et al., *Social factors that contribute juvenile delinquency at Melaka*).

Також варто зазначити, що і вплив однолітків відіграє критичну роль у формуванні соціальної поведінки молоді. Спілкування з друзями, які вже залучені до протиправної діяльності, може суттєво підвищити ризик аналогічної поведінки у підлітків (R Abhishek, J Balamurugan. *Impact of social factors responsible for Juvenile delinquency – A literature review*). У джерелі «Impact of social factors responsible for Juvenile delinquency» зазначається, що водночас соціальне оточення може бути як позитивним, так і негативним фактором: якщо середовище підтримує конструктивні соціальні норми, це сприяє прийнятній поведінці, тоді як негативний вплив однолітків може стимулювати девіантність. І, звісно ж, окрім зазначених факторів, значну роль відіграють умови громади та суспільства. Райони з високим рівнем злочинності, соціальної дезорганізації, бідності та слабкими соціальними інститутами створюють сприятливе середовище для правопорушень серед молоді (Donna F. Ossorio. *Situational Factors Impacting Juvenile Delinquency*). Також важливими є культурні та соціальні норми, адже суспільні цінності можуть впливати на поведінку, особливо якщо молодь зазнає впливу насильства або радикальних ідеологій (Chunosov, M. A., & Taranin, M. A., 2022; Kalashnikova, L., & Lobanova, A., 2021).

Тож, девіантна поведінка – це не просто порушення правил, а часто результат внутрішніх переживань, проблем у родині чи тиску з боку середовища. Молодь іноді обирає такий шлях через брак підтримки, почуття несправедливості або бажання бути

поміченими. Поведінкові відхилення можуть виглядати по-різному – від замкненості до відкритого протесту, але не рідко за цим стоїть якась глибша причина.

1.3 Субкультура квадроберів: історія виникнення, ключові риси та особливості поширення

Виникнення субкультури квадроберів має коріння у поєднанні фізичної активності, косплею та трендів соціальних мереж. Витоки цього явища сягають інновацій у спортивній підготовці, поступово перетворюючись на глобальний молодіжний феномен.

Субкультура квадроберів, також відома як «квадробіка» або «квадроббінг», виникла як глобальне явище, що поєднує фізичну підготовку та імітацію тварин. Її коріння сягають японського атлета Кенічі Іто, який розробив унікальну техніку бігу, натхненну приматами. Іто зацікавився швидкістю та рухами шимпанзе, що спонукало його досліджувати їхню кістково-м'язову систему та адаптувати її до людської біомеханіки. Протягом дев'яти років він удосконалював метод бігу на чотирьох кінцівках, встановивши кілька світових рекордів у бігу на 100 метрів, найкращий з яких – 15,71 секунди у 2015 році. Це досягнення привернуло міжнародну увагу та надихнуло появу нових фітнес-трендів, таких як «Animal Flow», що включає рухи у стилі тварин у тренування (*Квадробери: хто це, звідки походить субкультура та на що звернути увагу батькам* - Комерсант Український).

Спочатку квадробіка була спортивною практикою, проте згодом еволюціонувала у молодіжну субкультуру, яка акцентує імітацію поведінки тварин. Її учасники, відомі як «квадробери», носять костюми з тваринною тематикою – маски, рукавички, що нагадують лапи, та штучні хвости. Вони виконують рухи, що імітують тварин, поєднуючи фізичну активність із рольовою грою. Субкультура особливо популярна

серед підлітків та дітей і набуває популярності через соціальні мережі. Квадробери відрізняються від інших субкультур, таких як фурі, своєю орієнтацією на імітацію реальних тварин, а не створення антропоморфних образів. У той час як фурі розробляють «фурсони» — персонажів, що поєднують людські та тваринні риси, квадратобери зосереджуються на автентичній поведінці тварин у поєднанні з фізичною активністю (*Квадробери: хто це, звідки походить субкультура та на що звернути увагу батькам* - Комерсант Український).

Субкультура квадратоберів набуває популярності в усьому світі, особливо серед молоді у віці 8-14 років. Проте її поширення супроводжується суперечками. Критики висловлюють занепокоєння щодо питань безпеки, психологічного впливу, а також випадків, коли учасники стирають межу між невинною імітацією та потенційно шкідливою поведінкою (*Квадробери: хто це, звідки походить субкультура та на що звернути увагу батькам* - Комерсант Український; *Quadrobbers: is this hobby dangerous?* - Athens News. Athens News).

Говорячи про історію виникнення субкультури квадратоберів, варто звернутись до загальної думки про передумови виникнення тих чи інших субкультур. І.В. Шапошникова (2012) звертає увагу на низку соціальних факторів, що можуть сприяти залученню молоді до альтернативних спільнот. До таких чинників належать проблемні сімейні стосунки (надмірний контроль або повна байдужість), вплив формального оточення, досвід участі у збройних конфліктах, нестабільне працевлаштування та розрив між очікуваним і фактичним соціальним статусом. Усі ці обставини здатні викликати відчуження й потребу в самовираженні через нестандартні форми поведінки або належність до неформальних об'єднань (Шапошникова І.В., с. 113-114, 2012).

Звісно ж, ці передумови не можуть узагальнювати всі випадки прийняття рішень особи доєднатись до певної субкультури, адже у кожної людини причина може бути власна. Тож, аби більше зрозуміти загальну ідею субкультури квадратоберів, до якої

частіше відносять молодь, варто зауважити на її історії виникнення, про яку зазначають у небагатьох джерелах.

У вересні 2024 року український медіапростір заповнили публікації та відео, присвячені новій молодіжній субкультурі під загадковою назвою «квадробери». Уже з самих заголовків цих матеріалів стає зрозуміло, що суспільство відреагувало на це явище емоційно та неоднозначно. Так, на офіційному сайті Одеської міської ради з'явилася стаття «Квадробери – модний тренд чи новий виклик із ризиками?» (Ти як: квадратобери – модний тренд чи новий виклик із ризиками? Офіційний сайт Одеської міської ради), яка порушує питання потенційних загроз цієї течії. Видання U-NEWS опублікувало матеріал із гучним заголовком «Квадробери заповнили Україну: хто ці люди в масках тварин і з хвостами?», у якому обговорюються конфліктні ситуації за участю представників субкультури та постає питання: «Це гра чи загроза?» (Квадробери заповнили Україну: хто ці люди в масках тварин і з хвостами. U-NEWS).

Журналісти також зазначають, що квадратобери не є унікальним явищем – поряд із ними існують фурі та теріани, які мають певні спільні риси, хоча самі представники цих спільнот наголошують на своїй унікальності. Видання NV провело аналіз анімалістичних субкультур, розглядаючи їхні спільні та відмінні риси, а також суспільну реакцію, вкотре порушуючи питання: «Чи є це небезпечним?» (Квадробери: у Мережі обговорюють сучасну молодіжну субкультуру. NV). Водночас на українській Вікіпедії була створена й кілька разів оновлена сторінка, що описує історію квадратобінгу (Романенко С.В, 2024).

Також, варто зазначити цікаву думку авторки Романенко С.В. стосовно появи цієї субкультури. Вона пише, що як вже зазначалося раніше, «більшість молодіжних субкультур зароджувалися як спосіб протесту проти суспільних норм, як засіб відсторонення від загальної маси або як пошук нових смислів». Ймовірно, квадратобери також відображають ці тенденції. Можливо, їхнє прагнення імітувати поведінку тварин

– це «своєрідний спосіб заявити, що діти заслуговують на таку ж увагу й любов, як домашні улюбленці, і водночас підкреслити значущість власного існування у цьому світі» (Романенко С.В., с.129, 2024).

Реакція суспільства на квадроберів виявилася доволі цікавою. «На відміну від фурі, теріанів чи азеркінів, квадробери – це переважно діти, і їхні «зграї» привертають значно більше уваги, адже вони активно виходять у міський простір, викликаючи суперечливі емоції у перехожих» (Романенко С.В., с.128, 2024).

Підсумовуючи, можна сказати, що субкультура квадроберів – це яскравий приклад того, як сучасна молодь поєднує фізичну активність, гру та самовираження. Суть їхнього руху – не просто в костюмах чи імітації тварин, а в бажанні створити своє особливе середовище. Через соціальні мережі це стало трендом, який швидко набирає обертів, хоча не всі розуміють його глибший зміст. Для одних – це гра, для інших – спосіб бути собою в незрозумілому світі.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1 Час, місце та етапи проведення дослідження

Дослідження проводилося у місті Києві в період з жовтня 2024 по травень 2025 року. Збір емпіричних даних був організований у дистанційному форматі із залученням цифрових засобів комунікації, зокрема електронної пошти, онлайн-опитувальників (Google Forms) та месенджерів (Telegram, Viber).

Процес проведення дослідження складався з таких трьох етапів: підготовчий, основний та заключний.

Перший етап дослідження (жовтень 2024 – березень 2025) характеризується процесом збору та аналізу теоретичного матеріалу щодо обраної теми, зокрема опрацювання зарубіжних та вітчизняних наукових джерел, які охоплюють тему девіантної поведінки серед представників сучасної молодіжної субкультури квалдроберів. У рамках цього етапу було обрано якісний дизайн дослідження, визначено групу, яка буде досліджуватися, а також був розроблений основний інструмент дослідження – анкета для молоді (Додаток А) та анкета для фахівців (Додаток Б).

На другому етапі (квітень-травень 2025) дослідником було зібрано емпіричний матеріал дослідження шляхом опитування двох груп респондентів:

- 1) молоді (школярів й студентів);
- 2) фахівців (працівників громадських організацій, які мають досвід роботи з молоддю).

Опитування було реалізовано шляхом онлайн анкетування. У процесі заповнення анкети для молоді респонденти надавали інформацію стосовно їх бачення проявів девіантної поведінки серед квадроберів, факторів формування субкультури квадроберів та можливих на їх думку шляхів попередження девіантної поведінки серед квадроберів.

У процесі заповнення анкети для фахівців респонденти надавали інформацію про свій досвід роботи з молоддю, своє бачення стосовно факторів та шляхів поширення субкультури квадроберів серед молоді, а також про методи протидії девіантної поведінки серед молоді та окремо, про молодіжну субкультуру квадроберів.

Третій етап (травень 2025) виступає заключним та характеризується процесом аналізу всіх зібраних даних. Протягом цього етапу також було узагальнено отримані результати дослідження, а також сформульовано висновки проведеної роботи.

2.2 Процедура проведення дослідження

Дослідження проводилось у кілька послідовних кроків. Спочатку була сформульована тема, визначено мету, завдання, а також обрана цільова аудиторія – молодь (школярі та студенти) та фахівці, які працюють з молоддю (соціальні працівники, працівники громадських організацій, соціальні педагоги тощо). Після цього був розроблений інструментарій – окремі анкети для кожної з груп респондентів. Проведення напівструктурованих інтерв'ю нами не розглядалося, оскільки дослідження передбачало охоплення ширшої вибірки респондентів у короткі терміни, що було ускладнено при індивідуальному форматі. Крім того, онлайн-анкетування дозволило забезпечити більшу конфіденційність, що важливо при вивченні потенційно чутливих тем, пов'язаних із девіантною поведінкою.

Формулювання запитань базувалося на основних аспектах теми: що саме спонукає до приєднання до субкультури квадроберів, як проявляється девіантна поведінка, і як її можна попередити.

Опитування проводилось онлайн, оскільки це дозволяє зручно охопити більше учасників з різних регіонів. Посилання на анкети поширювалися через соціальні мережі, месенджери та серед знайомих респондентів. Участь була повністю добровільною, без фінансової чи іншої мотивації. Усі відповіді збирались автоматично через Google Forms, що забезпечило зручність подальшого аналізу.

Після збору даних було проведено їх попередній перегляд, очищення (видалення несерйозних або дубльованих відповідей), а потім – аналіз за допомогою ручного та частково табличного опрацювання у Microsoft Excel. Отримані результати стали основою для подальших висновків і формулювання практичних рекомендацій.

2.3 Методи та інструменти дослідження

Під час дослідження основним методом збору даних стало анкетування, яке проводилося в онлайн-форматі. Це дозволило залучити ширше коло респондентів – як з числа молоді, так і з-поміж фахівців, які працюють з молоддю у різних закладах та громадських організаціях.

Окремо було створено дві анкети: одна – для молодих людей (школярів і студентів), інша – для фахівців (соціальних працівників, педагогів, працівників громадських організацій). Обидві анкети мали чітку структуру, поділену на тематичні блоки. У формі для молоді основну увагу приділено особистому сприйняттю субкультури квадроберів, оцінці можливих проявів девіантної поведінки, а також уявленням про причини залучення до цієї субкультури та можливі шляхи профілактики ризикованих форм поведінки. У формі для фахівців, натомість, було більше відкритих

запитань, орієнтованих на фаховий досвід роботи з молоддю, оцінку нових соціальних явищ, зокрема квадроберства, та бачення ефективних підходів у запобіганні девіантній поведінці.

Розповсюдження анкет відбувалося через посередників – волонтерів та знайомих респондентів – у закритих онлайн-групах молоді та фахівців. Для цього були використані популярні канали комунікації: Telegram, Viber, WhatsApp. Такий підхід дозволив дотриматися принципу добровільності участі та забезпечити анонімність.

На етапі підготовки до дослідження був використаний метод вивчення наукових джерел – для формування загального теоретичного бачення проблеми. Додатково було застосовано метод порівняння – для аналізу відповідей молоді та фахівців, а також метод узагальнення – при формулюванні підсумкових висновків.

2.4 Характеристика вибірки

У дослідженні взяли участь дві цільові групи: представники молоді та фахівці, які працюють із молоддю. Загальна кількість респондентів становила 46 осіб. У першій групі була молодь віком від 14 до 25 років – загалом 37 осіб. Серед них переважали жінки (28 респонденток), чоловіків було менше – 9 осіб. Така перевага жіночої статі серед учасників є типовою для онлайн-опитувань у соціальних дослідженнях, де дівчата зазвичай активніше долучаються до подібної діяльності.

Віковий склад охоплював кілька підгруп: найбільше було молоді віком 20–22 роки, але також були учасники у віці 14-16, 17–19 та 23–25 років. Соціально-демографічні показники опитаної групи молоді наведені в Таблиці 2.1.

Табл. 2.1 Характеристика респондентів (молоді): соціально-демографічні показники

Респонденти	Вік	Стать	Статус	Чи належать до якоїсь молодіжної субкультури	Якщо так, то до якої
Респондент 1.1	14-16 років	Ж	Школяр	Так	Вейпери
Респондент 1.2	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.3	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.4	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.5	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.6	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.7	23-25 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.8	14-16 років	Ж	Школяр	Так	Квадробери, К-попери, Аніме-фани
Респондент 1.9	20-22 роки	Ч	Студент	Ні	-

Респондент 1.10	20-22 роки	Ж	Студент	Так	Вейпери, хіп-хопери
Респондент 1.11	14-16 років	Ч	Школяр	Так	Скейтери, хіп-хопери, геймери
Респондент 1.12	17-19 років	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.13	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.14	23-25 роки	Ч	Студент	Так	Квадробери, рейвери, хіп-хопери
Респондент 1.15	20-22 роки	Ч	Студент	Так	Вейпери
Респондент 1.16	20-22 роки	Ж	Студент	Так	Хіппі
Респондент 1.17	17-19 років	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.18	17-19 років	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.19	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.20	23-25 роки	Ж	Студент	Ні	-

Респондент 1.21	20-22 роки	Ч	Студент	Так	Геймери
Респондент 1.22	20-22 роки	Ж	Студент	Так	Аніме-фани
Респондент 1.23	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.24	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.25	20-22 роки	Ж	Студент	Так	Вейпери
Респондент 1.26	17-19 років	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.27	17-19 років	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.28	14-16 років	Ж	Школяр	Ні	-
Респондент 1.29	23-25 роки	Ч	Студент	Ні	-
Респондент 1.30	20-22 роки	Ж	Студент	Так	К-попери
Респондент 1.31	20-22 роки	Ж	Студент	Так	Готи, геймери, аніме-фани

Респондент 1.32	20-22 роки	Ч	Студент	Так	Квадробери, вейпери, геймери, аніме-фани
Респондент 1.33	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.34	20-22 роки	Ч	Студент	Так	Вейпери, геймери, аніме-фани
Респондент 1.35	14-16 років	Ч	Школяр	Так	Геймери
Респондент 1.36	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-
Респондент 1.37	20-22 роки	Ж	Студент	Ні	-

До другої групи належали фахівці – соціальні працівники, педагоги, працівники центрів соціальних служб і молодіжних громадських організацій. Всього було опитано 10 фахівців (8 жінок та 2 чоловіка). У цій вибірці респонденти переважали у вікових категоріях 26–35 та 36–45 років, також були представлені респонденти у віці 46–55 років і старші. Їх соціально-демографічні та професійно-функціональні показники наведені в Таблиці 2.2.

Табл. 2.2 Характеристика респондентів (фахівців): соціально-демографічні та професійно-функціональні показники

Респонденти	Стать	Вік	Місце роботи	Стаж роботи з молоддю	Посада
--------------------	--------------	------------	---------------------	------------------------------	---------------

Респондент №1	Ж	26-35 років	Громадська організація	4-7 років	Соціальний працівник
Респондент №2	Ж	36-45 років	Навчальний заклад	1-3 роки	Учитель
Респондент №3	Ж	36-45 років	Березнегуватський ліцей Березнегуватської селищної ради	4-7 років	Соціальний педагог
Респондент №4	Ж	до 25 років	Громадська організація	1-3 роки	Координатор молодіжних проєктів
Респондент №5	Ч	46-55 років	UActive	1-3 роки	MEAL Specialist
Респондент №6	Ж	до 25 років	Громадська організація	1-3 роки	Фахівець з питань молоді
Респондент №7	Ж	56 років і більше	Районний центр соціальних служб м.Києва	Більше 7 років	Соціальний педагог
Респондент №8	Ж	26-35 років	Районний центр соц.	1-3 роки	Соціальний працівник

			служб у Києві		
Респондент №9	Ч	26-35 років	Громадська організація	1-3 роки	Проектний менеджер
Респондент №10	Ж	26-35 років	Громадська організація, яка займається освітніми проектами для школярів	4-7 років	Учитель

Формування вибірки молоді відбувалось за такими критеріями:

1. Доступність (до участі були залучені респонденти, з якими вдалося налагодити первинну комунікацію через особисті контакти та молодіжні групи у соціальних мережах).
2. Поінформованість щодо теми (респонденти або самі є учасниками сучасних молодіжних субкультур (у тому числі квадроберів), або знайомі з ними через друзів, соцмережі чи навчальне середовище, тобто здатні надати змістовну думку щодо досліджуваного явища).
3. Приналежність до молодіжної субкультури (належність або зацікавленість у молодіжних субкультурах розглядалася як бажана, але не обов'язкова умова – головне, щоб респондент мав уявлення про явище та був готовий до рефлексії).

Формування вибірки фахівців відбувалось за такими критеріями:

1. Доступність (були опитані ті фахівці, з якими вдалося налагодити попередній контакт і які погодились долучитися до дослідження, маючи при цьому мотивацію поділитися своїми спостереженнями).
2. Професійна дотичність (до участі були запрошені фахівчині, які мають досвід роботи з молоддю – у сферах соціальної роботи, педагогіки, молодіжної роботи та громадської діяльності).
3. Знання про субкультури (більша частина фахівців знайома з явищем квадроберства, що дозволило отримати більш релевантні фахові оцінки щодо ризиків, потреб молоді та можливих підходів до профілактики).

Загалом, такий поділ вибірки дав можливість порівняти, як одне й те саме соціальне явище – субкультура квадроберів – сприймається з боку самих молодих людей та з боку тих, хто працює з молоддю у професійній сфері.

2.5 Труднощі та обмеження проведення дослідження

Однією з основних труднощів у дослідженні стала обмеженість доступу до респондентів, які безпосередньо ототожнюють себе з субкультурою квадроберів. Оскільки ця спільнота не є формалізованою і не має чіткої структури або публічної репрезентації, було складно вийти саме на таких учасників. Тому відповіді ґрунтуються більше на сприйнятті та уявленнях молоді про субкультуру, а не на досвіді її безпосередніх учасників.

Ще один виклик пов'язаний із тим, що не всі респонденти відповідали серйозно. У кількох анкетах траплялися жартівливі або неповні відповіді, які довелося виключити з аналізу. Це типовий ризик онлайн-опитувань, коли відсутній безпосередній контакт з учасником.

Також варто відзначити, що кількість фахівців, які погодилися взяти участь, була досить обмеженою. Це пов'язано як із браком часу у таких спеціалістів, так і з тим, що не всі мають досвід роботи саме з представниками молодіжних субкультур.

Крім того, через те, що опитування проходило дистанційно, ми не могли контролювати умови, в яких респонденти відповідали на запитання. Це могло вплинути на глибину або щирість відповідей. Однак, попри ці обмеження, зібрані дані дали змогу сформуванню загальної картини сприйняття субкультури квадроберів та оцінити її потенційний зв'язок із девіантною поведінкою.

2.6 Етичні аспекти проведення дослідження

Під час дослідження дотримувались базових етичних принципів, які є важливими у роботі з людьми, особливо з молоддю. Усі респонденти брали участь добровільно – жодного примусу чи тиску не було. Анкети не містили жодних надто особистих даних, тож зібрана інформація залишалась конфіденційною і не дозволяє ідентифікувати конкретну людину.

Перед початком заповнення форм респондентам коротко пояснювалась мета дослідження, його зміст і орієнтовна тривалість. У формулюваннях була закладена ідея: якщо людина продовжує відповідати – це означає її згоду на участь. Такий підхід був обраний свідомо, щоби не створювати зайвих бар'єрів і зробити процес участі максимально комфортним.

Також було важливо, щоб учасники відповідали у спокійній атмосфері, без тиску чи поспіху. У супровідному тексті до анкет зазначалося, що респонденти можуть будь-якої миті припинити участь, якщо відчують дискомфорт або змінять своє рішення.

Особливу увагу було приділено роботі з неповнолітніми. Оскільки частина учасників – це підлітки, питання у формі були сформульовані максимально нейтрально, без надто провокативного чи чутливого змісту. Таким чином вдалося забезпечити баланс між дослідницьким інтересом і повагою до особистого простору кожного учасника.

2.7 Концептуалізація та операціоналізація понять

Квадробери – це представники молодіжної субкультури, які свідомо обирають пересування на чотирьох кінцівках (руках і ногах), зазвичай у масках або костюмах тварин (Blik. *«Що таке квадратобери: просте пояснення цього молодіжного руху та поради батькам, як бути з дітьми, що імітують тварин»*).

У межах цього дослідження під досліджуваною групою розуміється молодь віком від 14 до 25 років, яка або вже є частиною сучасної молодіжної субкультури квадратоберів, або має сформовану думку щодо її особливостей і проявів. Такий віковий діапазон обрано свідомо – саме в цьому віці активно формується самосвідомість, соціальна ідентичність і система особистісних орієнтирів. Молодь цього віку найчастіше шукає альтернативні форми самовираження та активно взаємодіє з цифровим середовищем, що й зумовлює їхню залученість до субкультур, зокрема квадратоберів.

У дослідженні також використовувались два базові поняття: девіантна поведінка та субкультура квадратоберів. Обидва були концептуалізовані й далі «перекладені» у конкретні запитання в анкетах, аби краще зрозуміти, як ці явища сприймаються молоддю та фахівцями.

Девіантна поведінка у рамках цього дослідження розуміється як поведінка, що порушує прийняті в суспільстві норми, але не завжди підпадає під визначення злочинної чи караної. Йдеться про ті дії або способи самовираження, які викликають нерозуміння або осуд з боку оточення. Така поведінка часто має коріння у внутрішніх переживаннях

або соціальному тиску. Науково девіацію визначають як «форму соціального відхилення, що виникає внаслідок суперечностей між особистими цінностями та суспільними нормами» (Гриценко І.Л., 2020, с. 74). У світовому контексті девіантна поведінка часто пояснюється як результат конфлікту між індивідом і соціальними структурами (Clinard M.B & Meier R.F., 2015; Vissing Y.M., 2016).

Операціоналізація цього поняття у дослідженні включала низку конкретних запитань в анкетах, які стосувались сприйняття квадроберської поведінки як «дивної», «небезпечної» або «порушуючої норми». Також враховувались такі прояви, як самоізоляція, агресія, ігнорування правил поведінки тощо.

Субкультура квадроберів розглядається як нове молодіжне явище, яке поєднує елементи фізичної активності, імітації тварин та естетики соціальних мереж. У дослідженні це поняття описується як спільнота, в якій молоді люди створюють для себе простір, де можуть відчутти приналежність, самовиразитися, або навіть протестувати проти звичних соціальних очікувань. Науковці зазначають, що сучасні субкультури, особливо цифрові, стають способом осмислення ідентичності в нестабільному світі (Hodkinson P., 2016). При цьому субкультура як така не є автоматично девіантною, але може мати риси, що сприймаються суспільством як відхилення. У запитаннях анкети це поняття «розкладалося» на кілька індикаторів: вік учасників, причини приєднання до субкультури, ставлення до зовнішнього вигляду, оцінка впливу квадроберів на себе та інших. Також окремо досліджувалась думка про те, чи є ця поведінка небезпечною або тривожною з точки зору оточення.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ СЕРЕД КВАДРОБЕРІВ

3.1 Найпоширеніші прояви девіантної поведінки серед квадроберів

У межах проведеного дослідження важливо було з'ясувати, як саме респонденти – як молоді, так і фахівці – сприймають поведінку представників субкультури квадроберів, зокрема чи вбачають у ній ознаки девіантності. Варто зазначити, що в анкеті для молоді містилось питання про їх особисту приналежність до тієї чи іншої субкультури, найпопулярнішими відповідями якого були - субкультура геймерів (обрали 8 респондентів), субкультура вейперів (обрали 7 респондентів) та субкультура аніме-фанів (обрали 7 респондентів). Серед опитаних респондентів молоді було 4 особи, хто вважають себе квадроберами (Рис. 3.1).

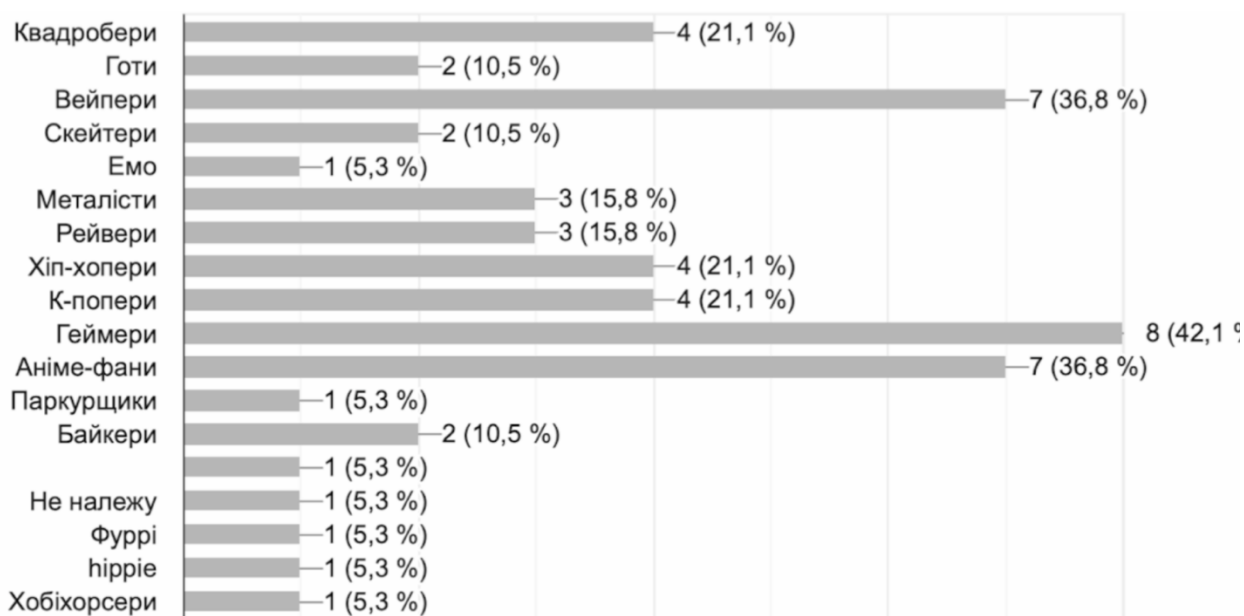

Рис. 3.1 Кількість респондентів молоді, які вказали на приналежність або неприналежність до молодіжних субкультур

Серед 37 опитаних представників молоді, 27 вважають поведінку квалдроберів девіантною, ще 5 – не погоджуються з цим твердженням, а решта або вагаються з відповіддю, або не мають чіткої позиції (Рис. 3.2). Респондентами серед молоді квалдроберами є респондент 1.8, респондент 1.11, респондент 1.15 та респондент 1.35. Респонденти 1.11, 1.15 та 1.35 погоджуються з наявністю девіантних проявів поведінки у квалдроберів, а респондент 1.8 обрав відповідь «не знаю». До причин приєднання молоді до молодіжних субкультур респонденти з молоді (квалдробери) зазначали так: *«Важко сказати, разом веселіше»* (Респондент 1.8); *«Можливо, не завжди вдається обдумати наслідки своїх дій»* (Респондент 1.11); *«Це частина становлення «Я» людини, яка дорослішає. Кожному з нас важливо відчувати приналежність до якоїсь групи, з якою можна себе ідентифікувати»* (Респондент 1.15); *«Це просто зацікавлення людей у спільноті, яка має схожі інтереси»* (Респондент 1.35).

Фахівці, а їх у вибірці було 10, виявили більшу обережність у формулюваннях. Вісім із них визнали девіантні прояви в поведінці квалдроберів, водночас наголошуючи (у наступних питаннях анкети), що не завжди така поведінка є однозначно небезпечною або патологічною (Рис. 3.3).

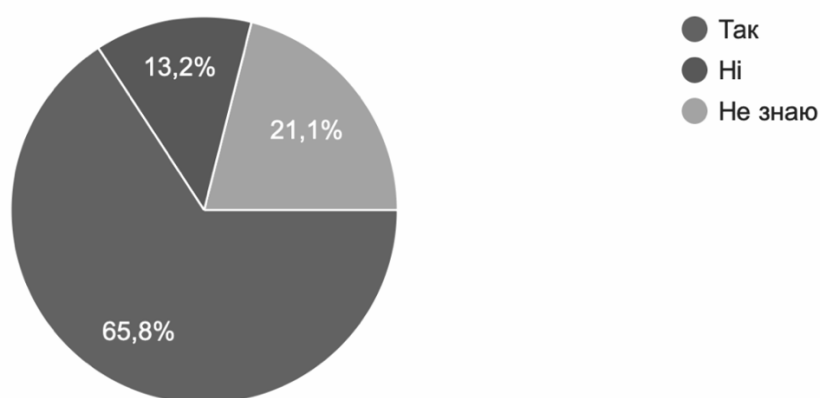
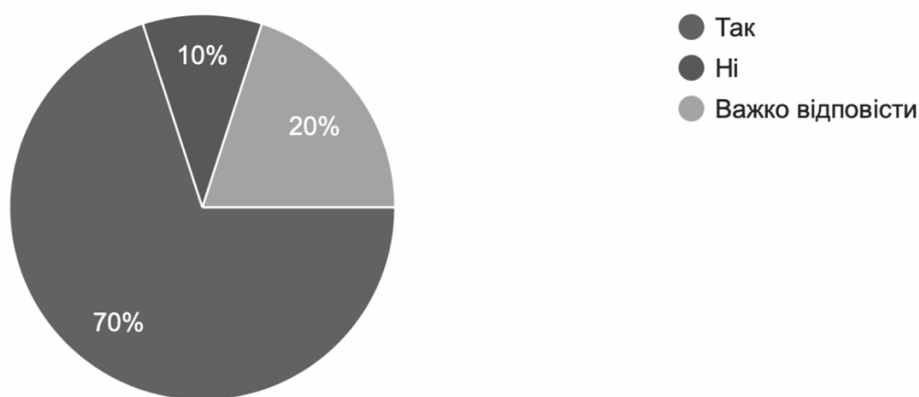

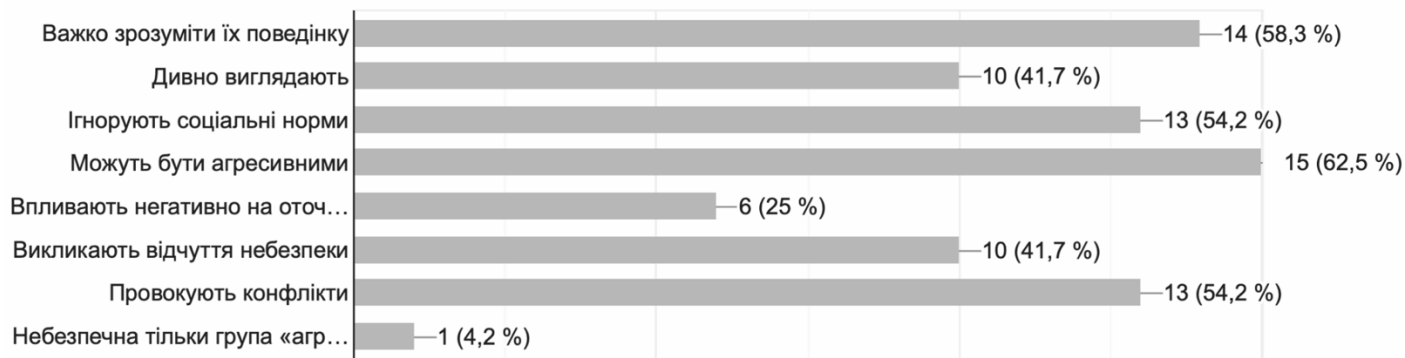
Рис. 3.2 Відсоткове співвідношення відповідей серед респондентів (молоді) стосовно твердження про девіантність квалдроберів

Рис. 3.3 Відсоткове співвідношення відповідей серед респондентів (фахівців) стосовно твердження про девіантність квадроберів

У анкеті для молоді були також питання стосовно їх думки щодо того, чи є поведінка квадроберів небезпечною для них самих та чи є вона небезпечною для оточуючих. На перше питання 17 респондентів відповіли «так», 13 відповіли «ні», 7 респондентів ухилились від відповіді. На питання щодо небезпеки для оточуючих: 19 респондентів відповіли «так», 13 відповіли «ні», 5 респондентів ухилились від відповіді. Респонденти 1.8, 1.11, 1.15 та 1.35, що вважають себе квадроберами, серед респондентів молоді надали наступні відповіді. На питання щодо небезпеки поведінки квадроберів для них самих – респонденти 1.8 та 1.15 відповіли «ні», а респонденти 1.11 та 1.35 відповіли «так». На питання стосовно небезпеки квадроберів для оточуючих були отримані такі відповіді – респонденти 1.8 та 1.15 відповіли «ні», а респонденти 1.11 та 1.35 відповіли «так». Аби зрозуміліше оцінити надані вище відповіді від молоді – було задане питання з можливістю множинної відповіді «Якщо ви вважаєте квадроберів небезпечними, то чому?» (Рис. 3.4). Найбільш популярними можна виокремити такі відповіді: можуть бути агресивними (обрали 15 респондентів), важко зрозуміти їх поведінку (обрали 14 респондентів), ігнорують соціальні норми (обрали 13 респондентів), провокують конфлікти (обрали 13 респондентів). Зокрема, респонденти серед молоді, які вважають себе квадроберами, та, які обрали відповіді «так» стосовно небезпечності квадроберів для них самих та для оточуючих, обрали наступні відповіді.

Респондент 1.11 виокремив такі варіанти відповідей: важко зрозуміти їх поведінку, дивно виглядають, можуть бути агресивними, проваюють конфлікти. Респондент 1.35 виокремив: ігнорують соціальні норми, можуть бути агресивними.

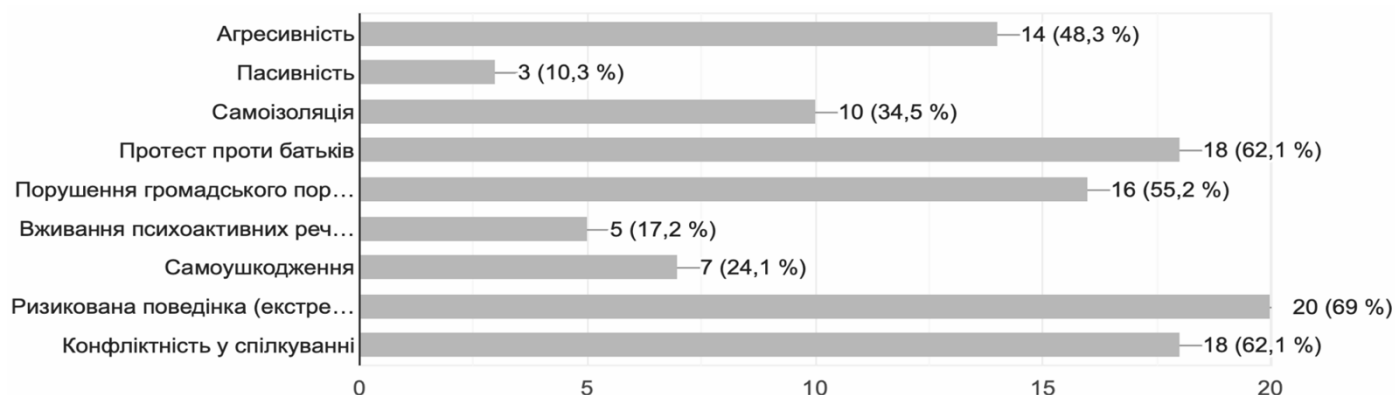
Рис. 3.4 Кількість респондентів (молоді), які вказали ті чи інші причини небезпечності кваліфікованих осіб

Як можна помітити думка про девіантність молодіжної субкультури кваліфікованих осіб досить поширена як серед молоді, так і серед фахівців. Тож наступне питання мало на меті розкрити детальніше самі прояви цієї девіантної поведінки. Серед найпоширеніших проявів девіантної поведінки молодіжної субкультури кваліфікованих осіб респонденти обох груп називали (Рис. 3.5; Рис. 3.6):

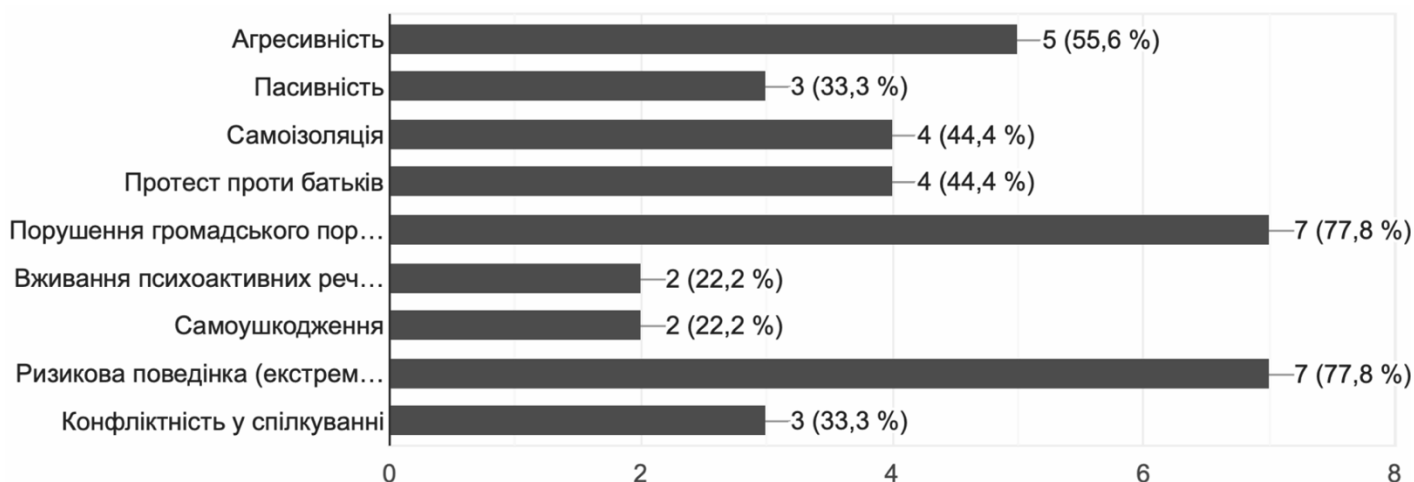
- самоізоляцію;
- агресивність;
- пасивність;
- порушення громадського порядку;
- ризиковану поведінку (екстремальні вчинки);
- протест проти батьків.

Респонденти 1.8, 1.11, 1.15 та 1.35, що вважають себе кваліфікованими, серед респондентів молоді надали наступні відповіді. Респондент 1.11 обрав: агресивність, пасивність, самоізоляцію та порушення громадського порядку. Респондент 1.15 обрав:

протест проти батьків, порушення громадського порядку, конфліктність у спілкуванні. Респондент 1.35 обрав: агресивність, самоізоляцію, протест проти батьків та конфліктність у спілкуванні. Респондент 1.8 утримався від переліку, адже на питання про девіантність кваліфікації відповів «не знаю».

Рис. 3.5 Кількість відповідей респондентів (молоді) щодо проявів девіантної поведінки кваліфікації

Рис. 3.6 Кількість відповідей респондентів (фахівців) щодо проявів девіантної поведінки кваліфікації

Зокрема, респондент №1 (соціальний працівник, віком 26–35 років) зазначила: «Я бачу ознаки самоізоляції, пасивності, протест проти батьківського контролю. Це поведінка, яка сигналізує про глибші проблеми, а не просто хобі». Респондент №3 –

педагогиня віком 36–45 років – додала: *«Вони агресивно відстоюють себе, замикаються у своєму світі, не дотримуються базових правил комунікації. Звісно, це викликає тривогу»*. Респондент №9 (чоловік, 26–35 років) із досвідом роботи з молоддю так описав ситуацію: *«Агресивність, порушення громадського порядку, провокаційна поведінка – не у всіх, але є»*.

Молодь, своєю чергою, теж визнавала, що серед кваліфікованих трапляється замкнутість і дивна поведінка, але багато хто сприймає це як спосіб самозахисту або протесту. Респондент 1.10 віком 20-22 років написав: *«Це форма втечі. Якщо тебе не розуміють, ти шукаєш безпечне середовище серед таких самих»*. Інший респондент 1.12 (17-19 років) зауважив: *«Це не завжди девіантність. Просто комусь важко бути як усі. І це вихід»*.

У деяких відповідях звучала думка, що кваліфікованість може бути тимчасовим етапом – способом пошуку себе або групи, яка приймає без засудження. Але інші респонденти підкреслювали: якщо така поведінка затягується і відбувається ізоляція від реального світу, варто звернути увагу.

Таким чином, можна стверджувати, що найчастіше поведінку кваліфікованих сприймають як девіантну в контексті порушення норм соціального співіснування, але водночас респонденти визнають – не завжди це щось патологічне або небезпечне. Багато в чому така поведінка є відповіддю самих кваліфікованих на неприйняття з боку суспільства, відчуття емоційної порожнечі або внутрішній конфлікт, який виникає через складнощі з самоідентифікацією, нестачею підтримки чи нерозумінням у найближчому оточенні. Про це свідчать і думки самих представників субкультури. Респондент 1.8 зазначив, що кваліфікованість – це для нього самовираження, форма протесту проти суспільних норм. Водночас він зізнався: *«Не бути кваліфікованим – це найкращий спосіб уникнути небезпеки»*. Респондент 1.11 пов'язав бажання приєднатися до субкультури з потребою у самовираженні, а також вказав на авторитарний стиль виховання як чинник,

що, ймовірно, підштовхує до такого вибору. Респондент 1.15 пояснив свою мотивацію бажанням «бути не таким, як усі», а респондент 1.35 наголосив, що прогулянки в компанії однодумців – це не лише про спільність, а й про безпеку. Ці голоси самих квадроберів доповнюють загальну картину і вказують на те, що девіантна поведінка в їхньому випадку – це не про агресію, а радше про захисну реакцію, спробу адаптації в середовищі, яке не завжди приймає і розуміє.

3.2 Загальні фактори формування субкультури квадроберів

Субкультура квадроберів, попри свою зовнішню ексцентричність, має певні внутрішні закономірності виникнення. Метою цього підрозділу є з'ясування, які саме фактори сприяють приєднанню молоді до цієї спільноти, що спонукає їх до участі в нетипових формах поведінки та які соціальні умови можуть цьому передувати.

Відповіді респондентів із молодіжної вибірки свідчать, що основними чинниками приєднання до квадроберства є потреба в самовираженні, вплив соціальних мереж, пошук однодумців та протест проти суспільних норм. Респондент 1.26 (17-19 років) зазначила: *«Це протест проти норм, які нас не приймають. Там, у цій спільноті, ти можеш бути собою»*. Респондент 1.22 (20–22 роки, жінка) додала: *«Соцмережі зараз формують усе. Там це виглядає як спосіб бути почутим, не схожим на інших»*. Не менш важливим виявився й фактор впливу друзів та знайомих. Респондент 1.21 (20-22 роки, чоловік) згадав: *«У мене знайомі почали постити про це, і спочатку це був прикол, а потім стало реально цікаво»*.

Серед фахівців теж спостерігається спільне бачення: квадроберство формується на перетині потреби в визнанні, нестачі уваги з боку дорослих, психоемоційної вразливості та модифікованого соціального середовища, яке визначають TikTok, YouTube, Telegram-спільноти. Респондент №3 (соціальний педагог) пояснила: *«Це не*

просто забавка. Часто це сигнал: «Я не такий, як усі, прийміть мене». Але також і виклик – суспільству, батькам, вчителям». Респондент №1 (соціальний працівник) додала: «Самовираження, емоційна розрядка, втеча від реальності. Усе разом. Але часто – це й про потребу в прийнятті». Респондент №5 (MEAL Specialist) зазначив: «Це нова форма ідентичності. Дитина не вписується в «нормальне» – створює своє середовище. Але там часто нема правил, а це вже ризик».

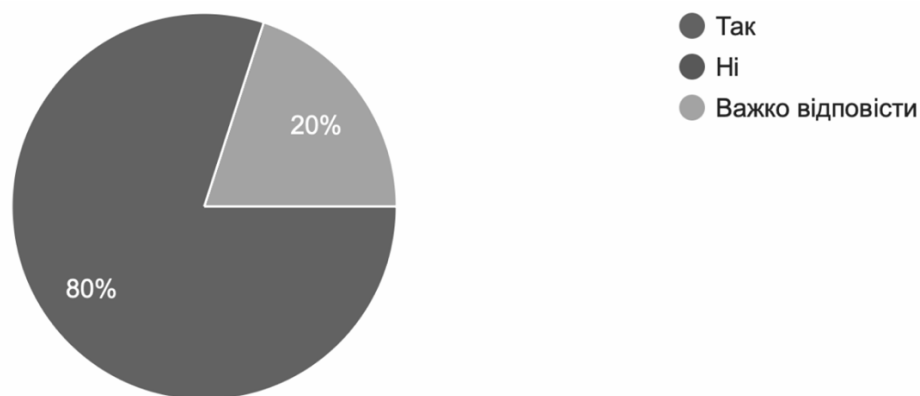
Отже, ключовими факторами приєднання до квадроберів є:

- потреба у самовираженні (37 відповідей, де 8 респондентів фахівців та 29 респондентів молоді обрали цей фактор);
- вплив соціальних мереж (34 відповідей, де 6 респондентів фахівців та 28 респондентів молоді обрали цей фактор);
- вплив друзів/знайомих людей (33 відповідей, де 6 респондентів фахівців та 27 респондентів молоді обрали цей фактор);
- протест проти суспільних норм (32 відповідей, де 9 респондентів фахівців та 23 респондентів молоді обрали цей фактор);
- пошук однодумців (28 відповідей, де 5 респондентів фахівців та 23 респондентів молоді обрали цей фактор).

У більшості відповідей прослідковується ідея: приєднання до субкультури квадроберів – це не стільки мода, скільки спроба вирішити власні емоційні й соціальні запити. Саме тому розуміння цих факторів є критичним для подальшої профілактичної роботи, про яку йтиметься в наступному підрозділі.

3.3 Шляхи попередження девіантної поведінки серед квадроберів для організацій, що працюють з молоддю

Аналіз анкет фахівців засвідчив, що представників молодіжної субкультури квадроберів можна вважати вразливою категорією молоді, яка потребує підтримки – 8 фахівців погодились із цим твердженням, ще 2 фахівців обрали відповідь «важко відповісти» (Рис. 3.7).

Рис. 3.7 Відсоткове співвідношення відповідей серед респондентів (фахівців) стосовно вразливості та потреби у підтримці квадроберів

Проте результати дослідження показали, що для частини молоді субкультура квадроберів стає способом впоратися з почуттям самотності, відсутності підтримки, емоційним напруженням чи відчуттям неприйняття. Самі квадробери вказують на потребу самовираження, прагнення до безпеки, а іноді й на протестну реакцію – як форму захисту себе у світі, де їм складно бути почутими. Молодь, яка не належить до цієї субкультури, здебільшого сприймає квадроберську поведінку як дивну або незрозумілу, але не обов'язково небезпечну. Натомість фахівці виявляють більше занепокоєння: вони підкреслюють ризики емоційної нестабільності, самоізоляції, втрати зв'язку з реальністю. Така різниця у сприйнятті підкреслює необхідність не лише уважного, а й гнучкого підходу в роботі з молоддю – без стигматизації, але з чітким розумінням потенційних ризиків.

У межах анкети фахівці поділилися власними міркуваннями щодо того, як саме можна попередити девіантну поведінку серед молоді, яка залучена до субкультур,

зокрема квадроберів. Узагальнюючи їхні відповіді, можна виокремити три основні напрями: по-перше, профілактика через індивідуальну та групову психологічну підтримку – наприклад, через організацію тренінгів, зустрічей із психологами, розмовних клубів (таку позицію висловили 6 із 10 фахівців); по-друге, просвітницька робота з молоддю та батьками щодо того, як розпізнавати ранні прояви емоційних труднощів і девіантної поведінки, та як діяти у складних ситуаціях (5 респондентів фахівців); по-третє, створення в школах, молодіжних просторах або клубах відкритого середовища для самовираження без осуду – тобто місць, де молодь може бути почутою, реалізовувати свої ідеї або просто бути собою (про це згадували 4 респонденти фахівці).

Так, респондент №8 (соціальна працівниця) зазначила: *«Найгірше – закрити очі або навпаки забороняти. Діалог – єдиний вихід. Приймати, говорити, підтримувати»*. Респондент №3 (соціальний педагог з досвідом роботи з молоддю), підкреслила: *«Організаціям варто більше вкладати в безпечні простори для молоді – без осуду, з довірою. І працювати не лише з дітьми, а й з батьками»*.

Фахівцям були також задані питання *«Які рекомендації ви могли б надати батькам молоді, залучених у молодіжні субкультури, зокрема квадроберів?»* та *«Які рекомендації ви могли б надати вчителям та соціальним працівникам, що працюють із молоддю з проявами девіантної поведінки?»*. Із відповідями на дані питання можна ознайомитись у Таблиці 3.1.

Табл. 3.1 Рекомендації фахівців для батьків, вчителів та соціальних працівників щодо роботи з молоддю, залученою до молодіжних субкультур, зокрема квадроберів

№	Посада фахівця	Рекомендації для батьків	Рекомендації для вчителів та соціальних працівників

Респондент №1	Соціальний працівник	«Проводити профілактичну роботу з дітьми»	«Нудні лекції замінити на активні заняття»
Респондент №2	Учитель	«Скільки часу дитина живе в ролі «тварини», чи зберігає дитина здоровий глузд поза хобі. Якщо дитина в родині була нещасливою до хобі, тоді очевидно, що треба щось змінювати в родині.»	«Ознайомитися з основними закономірностями розвитку особистості з девіантністю, продуктивна співпраця школи, сім'ї в інтересах дитини, створення сприятливих соціальних умов для успішної соціалізації.»
Респондент №3	Соціальний педагог	«Рекомендую не засуджувати вибір дитини, а намагатись зрозуміти її інтереси та потреби, підтримувати відкриту комунікацію, приділяти увагу емоційному стану, залучати до спільних корисних активностей.»	«Важливо працювати з молоддю через довіру, розвивати емоційний інтелект, створювати безпечне середовище та пропонувати альтернативи девіантній поведінці через гуртки.»

Респондент №4	Координатор молодіжних проєктів	<p>«Батькам варто проявляти увагу і відкритість до інтересів своїх дітей, підтримувати діалог і не осуджувати їхні захоплення. Важливо заохочувати здорові прояви самовираження, але також звертати увагу на можливі ризики та сприяти розвитку альтернативних інтересів. Рекомендується заохочувати участь у позитивних активностях, таких як спорт або волонтерство, і підтримувати у разі потреби звернення за професійною допомогою.»</p>	<p>«Вчителям і соціальним працівникам варто створювати довірливу атмосферу, де молодь може відкрито говорити про свої проблеми. Важливо застосовувати індивідуальний підхід, виявляти терпимість і підтримку, а також залучати до конструктивних активностей, які сприяють розвитку відповідальності. Рекомендується регулярно проводити профілактичні заходи, тренінги з комунікаційних навичок і управління емоціями, а також співпрацювати з батьками та іншими</p>
---------------	---------------------------------	---	--

			фахівцями для комплексної підтримки.»
Респондент №5	MEAL Specialist	«Не карати - а зрозуміти підлітка. Розмовляти, а не відчужувати.»	«Поменше виводити все на негатив. Ми були на їхньому місці, коли в наші роки тільки-тільки почав ставати популярним реп, готи, хіппі та тяжкий рок. Наші батьки теж нас могли не розуміти, але це не означає, що ми робили щось неправильно. На все потрібен свій час.»
Респондент №6	Фахівець з питань молоді	«Слухати без осуду, цікавитися світом дитини без моралізаторства, досліджувати субкультуру разом із дитиною – через ігри, фільми, літературу, бути поруч, а не «над» дитиною – підтримка завжди важливіша за	«Створювати безпечний простір у класі, залучати учнів до групової роботи, де кожен може бути почутим, працювати разом із батьками, не проти них,

		контроль.»	використовувати.»
Респондент №7	Соціальний педагог	«Рекомендую батькам не засуджувати, а намагатися зрозуміти захоплення дитини, підтримувати відвертий діалог і виявляти щирі зацікавленість. Важливо зберігати довіру, встановлювати чіткі, але гнучкі межі та залучати дитину до спільної діяльності, щоб зміцнювати зв'язок і запобігати ризикованій поведінці.»	«Напевно що працювати з причинами, а не лише наслідками поведінки. Важливо співпрацювати з родиною, і завжди бачити в молодій людині потенціал, а не лише проблему.»
Респондент №8	Соціальний працівник	«Батькам у першу чергу варто не відштовхувати дитину через її захоплення, а спробувати зрозуміти її. Важливо зберігати довіру, бути відкритими до спілкування, цікавитися життям дитини та підтримувати її, щоб запобігти небезпечним формам самовираження.»	«Я гадаю, що необхідно працювати з молоддю не через покарання, а через підтримку та діалог. Важливо розуміти індивідуальні причини поведінки та загалом створювати безпечне середовище, де підліток може

			висловитися.»
Респондент №9	Проектний менеджер	«Розуміти дитину, розмовляти із нею й розповідати небезпеки.»	«Розуміти дитину, розмовляти із нею й розповідати небезпеки.»
Респондент №10	Учитель	«Більше терпіння у спілкуванні з дітьми, більше долучатись та цікавитись їхніми інтересами без засудження.»	«Орієнтуватися першочергово на потреби дитини, а не на суспільні норми.»

Деякі фахівці також наголошували на важливості психологічного супроводу молоді, що має схильність до самозамикання або нестандартної поведінки. Респондент №5 (MEAL Specialist) зауважив: *«Супровід має бути не наглядачем, а другом. Це найскладніше, бо вимагає часу і терпіння».*

На основі відповідей фахівців можна запропонувати шляхи попередження девіантної поведінки серед квадроберів для організацій, що працюють з молоддю:

1. Створити відкриті, затишні молодіжні простори (коворкінги) – де можна активно проявляти себе та бути собою без страху бути висміяним або «виправленим» з боку оточення.
2. Впроваджувати регулярні діалогові сесії і групи підтримки у школах, молодіжних центрах, клубах за інтересами та інших просторах, де молодь може обговорювати, що відбувається з ними, та отримати зворотний зв'язок.

3. Проводити навчання фахівців з метою формування знань та навичок з розпізнавання неочевидних ознак девіантної поведінки – з фокусом на емпатію, а не контроль чи засудження.
4. Партнерство з батьками – через тренінги, зустрічі, консультації, де пояснюється, як слухати і підтримувати, навіть якщо поведінка дитини незрозуміла.
5. Використовувати соціальні мережі як інструмент для просвітницької роботи з молоддю – пояснювати молоді, як критично оцінювати інформацію, що циркулює в TikTok чи Instagram, що допоможе краще розуміти, як формуються нові моделі поведінки або нав'язуються образи, що впливають на самооцінку, відчуття «нормальності».
6. Залучати самих представників молодіжної субкультури квалдроберів до співпраці – зокрема для розробки подій, воркшопів чи освітніх кампаній. Це дає сигнал довіри й зменшує бар'єр «ми–вони».

У підсумку можна сказати, що ключ до профілактики девіантної поведінки серед квалдроберів – не в заборонах і жорстких заходах, а в уважному ставленні, реальній взаємодії та прийнятті. Організації, які працюють з молоддю, можуть стати простором, де інакшість – не вирок, а точка входу в діалог і підтримку.

ВИСНОВКИ

1. Відповідно до першого завдання дослідження було визначено: молодіжна субкультура як соціальне явище є динамічним простором формування ідентичності, де молодь шукає визнання, свободу та приналежність. У процесі аналізу наукових джерел з'ясовано, що сучасні молодіжні субкультури значною мірою формуються під впливом цифрового середовища, а їх ідентичності стають більш гнучкими та ситуативними. Субкультури поєднують у собі елементи самовираження, протесту та соціальної адаптації, а девіантна поведінка в цьому контексті може виступати як форма реакції на суспільний тиск чи внутрішню фрустрацію. Вона часто проявляється у вигляді агресивності, навмисного ігнорування соціальних норм, самоізоляції або демонстративного порушення правил у публічному просторі. Така поведінка не завжди має небезпечний характер, але є важливим сигналом про потребу молоді в увазі, прийнятті й підтримці.

2. Відповідно до другого завдання дослідження було встановлено, що значна частина респондентів – як серед молоді, так і серед фахівців – вважає поведінку представників субкультури квадроберів девіантною. Серед основних проявів було названо: самоізоляцію, агресивність, протестну налаштованість, емоційну нестабільність, порушення соціальних норм. Ці форми поведінки респонденти трактують як такі, що можуть бути наслідком внутрішніх переживань, потреби в захисті або відповіддю на нерозуміння з боку суспільства. Водночас частина учасників дослідження підкреслювала, що не варто автоматично стигматизувати квадроберів, адже не кожен прояв їхньої поведінки є небезпечним.

3. Відповідно до третього завдання дослідження було виокремлено чинники, які сприяють формуванню субкультури квадроберів. Серед ключових: потреба в самовираженні, вплив соціальних мереж, вплив друзів та знайомих, протест проти суспільних норм та пошук однодумців. На відміну від загального сприйняття, самі

представники молодіжної субкультури квадроберів – респонденти під номерами 1.8, 1.11, 1.15 і 1.35 – акцентували, що для них квадроберство є радше способом реалізувати себе, ніж формою відхилення. Один із них прямо заявив: *«хочу бути не таким, як усі»*, інший – що це *«спосіб втекти від реальності»*. Дехто визнав, що така поведінка має ризики, але водночас – є способом захисту. Таким чином, самі квадробери сприймають свою поведінку як відповідь на емоційний вакуум, жорстке середовище або потребу в прийнятті.

4. У рамках четвертого завдання було розроблено шляхи попередження девіантної поведінки серед сучасної молодіжної субкультури квадроберів. На основі анкет фахівців було сформульовано ключові напрями діяльності: створення безпечних, толерантних молодіжних просторів; регулярна профілактична робота через активні неформальні методи; навчання спеціалістів у сфері молодіжної роботи розпізнавати ризики та будувати діалог із молоддю; залучення батьків до процесів підтримки. Особлива увага приділяється важливості не відштовхувати, а слухати та підтримувати молодих людей, які шукають себе через субкультурну ідентичність.

Загальний підсумок дослідження полягає в тому, що субкультура квадроберів – це не просто модний тренд, а явище, в якому зосереджені як особисті виклики підлітків, так і недопрацювання з боку дорослих. Девіантна поведінка в цьому контексті – це, радше, соціальний сигнал про незадоволені потреби, ніж намір порушити норми. Саме тому ефективне реагування має ґрунтуватися на розумінні, повазі та готовності до співпраці. Організації, які працюють з молоддю, можуть відігравати ключову роль у профілактиці девіації, якщо будуть уважно слухати і створювати умови для конструктивного самовираження, ґрунтуючись на довірі, розумінні та активному залученні молоді до спільного пошуку рішень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Герасименко, О. В., & Кулик, О. В. (2021). Молодіжна субкультура як чинник соціалізації особистості. Секція 1: Методологічні аспекти сучасної соціальної роботи: традиції та інновації, 170.
2. Гриценко, І. Л. (2020). Девіантна поведінка в молодіжному середовищі: соціально-психологічні аспекти. Соціальна робота та освіта, 7(1), 70–78.
3. Джабарова, К. Х. (2021). Можливості педагогічного квартету у профілактиці девіантної поведінки з урахуванням психологічних особливостей старшокласників. Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки», 16(45), 93–109.
4. Квадробери: хто це, звідки походить субкультура та на що звернути увагу батькам. Комерсант Український. [Електронне джерело]; URL: <https://девіантна.komersant.info/kvadrobery-khto-tse-zvidky-pokhodyt-subkultura-ta-na-shcho-zvernuty-uvahu-batkam/>
5. Квадробери: у Мережі обговорюють сучасну молодіжну субкультуру. *NV*. [Електронне джерело]; URL: <https://life.nv.ua/ukr/socium/kvadroberi-reakciji-socmerezhe-foto-video-ta-bagato-memiv-pidbirka-nv-pro-populyarnu-subkulturu-50453695.html>
6. Кікалішвілі, М. В. (2011). Девіантна поведінка: поняття та ознаки. Вісник Академії адвокатури України, (3), 109–122.
7. Левикова, С. И. (2004). Молодежная субкультура. Учебное пособие. Москва: ФАИР-ПРЕСС.
8. Литвинов, О. М. (2016). Криміногенна ситуація. Вісник асоціації кримінального права України, 2(7), 342–346.

9. Павелків, В. Р. (2021). Вплив молодіжних субкультур на прояви рівня агресії у підлітків. Збірник наукових праць РДГУ. Серія: Психологія, 22, 112–119.
10. Павлюк, Р. В. (2023). Характеристика девіантної та делінквентної поведінки підлітків: соціально-психологічний аспект. *Вісник післядипломної освіти. Серія: Соціальні та поведінкові науки, управління та адміністрування*, 26(55), 55–62.
11. Поліщук, В. (2023). Особливості підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери до профілактики девіантної поведінки неповнолітніх: український та зарубіжний досвід. *Social work and education*, 10(2), 157–166.
12. Романенко, С. В. (2024). Квадробери та сучасні тренди молодіжних субкультур: особливості сприйняття й соціально-педагогічного супроводу. *Психологія та соціальна робота*, (2), 124–134.
13. Слюсаревський, Н. М. (2018). Субкультура як об'єкт дослідження. *Соціальна психологія. Теорія. Методика. Дослідження*, 3, 11–20.
14. Сурвілайте, Д. В. (2013). Молодіжні субкультури: сутність та особливості функціонування. *Актуальні проблеми політики*, (50), 287–292.
15. Шапошникова, І. В. (2012). Молодіжна субкультура в сучасному соціокультурному просторі.
16. Квадробери заповнили Україну: хто ці люди в масках тварин і з хвостами. U-NEWS. [Електронне джерело]; URL: <https://u-news.com.ua/181009-kvadrobbery-zapolonyly-ukrainu-hto-ci-ludy-v-maskakh-tvaryn-i-z-khvostamy.html>
17. Ти як: квадратобери – модний тренд чи новий виклик із ризиками? Офіційний сайт Одеської міської ради. [Електронне джерело]; URL: <https://omr.gov.ua/ua/news/239163/>

18. Халін, Г. І. (2020). Девіантна поведінка неповнолітніх: психосоціальні аспекти та шляхи профілактики. *Проблеми сучасної психології*, 50, 351–366.
19. Abhishek, R., & Balamurugan, J. Impact of social factors responsible for juvenile delinquency – A literature review. PMC. [Електронне джерело]; URL: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC11081445/pdf/JEHP-13-102.pdf>
20. Bennett, A., & Kahn-Harris, K. (Eds.). (2020). *After subculture: Critical studies in contemporary youth culture*. Bloomsbury Publishing.
21. Blik. Що таке квадробери: просте пояснення цього молодіжного руху та поради батькам, як бути з дітьми, що імітують тварин. Blik. URL: <https://blik.ua/lifestyle/2529-kvadroberi-sho-ce-take-ta-yak-voni-vplivayut-na-nashe-povsyakdenne-zhittya-yak-mayut-reaguvati-batki-na-trend-u-ditei>.
22. Chunosov, M. A., & Taranin, M. A. (2022). Factors, causes and conditions for the formation of extremist behavior among young people. *Scientific Notes of V. I. Vernadsky Crimean Federal University. Juridical Science*, 7(73)(2), 169–173. <https://doi.org/10.37279/2413-1733-2021-7-2-169-173>
23. Clinard, M. B., & Meier, R. F. (2015). *Sociology of deviant behavior* (15th ed.). Boston: Cengage Learning.
24. Delinquent Behavior | Definition., Doc's Things and Stuff. [Електронне джерело]; URL: <https://docmckee.com/cj/docs-criminal-justice-glossary/delinquent-behavior-definition/>
25. Gupta, M. K., Mohapatra, S., & Mahanta, P. K. (2022). Juvenile's delinquent behavior, risk factors, and quantitative assessment approach: A systematic review. *Indian Journal of Community Medicine*, 47(4), 483–490.
26. Hirnyak, A., & Hirnyak, H. (2023). Form's manifestations of deviant behavior in modern youth subcultures and their socio-psychological analysis. *Psychology & society*, (1), 199-204.

27. Hodkinson, P. (2016). Youth cultures and the rest of life: Subcultures, post-subcultures and beyond. *Journal of Youth Studies*, 19(5), 629–645. <https://doi.org/10.1080/13676261.2015.1098778>
28. Jabbarova, K. H. (2021). Opportunities of the pedagogical quartet in the prevention of deviant behavior. *Visnyk*. 16(45), 93–109.
29. Kalashnikova, L., & Lobanova, A. (2021). Peers of independence: delinquent behavior of minors. *Sociology: Theory, Methods, Marketing*, 3, 37–51. <https://doi.org/10.15407/sociology2021.03.037>
30. Kenchadze, E. (2015). Delinquent behavior, its characteristics and determining factors. *European Scientific Journal*, 7881, 71–74.
31. Mahdysiuk, L. I., Demchuk, V. B., & Pavlova, B. V. (2021). Modern approaches to the prevention of deviant behaviour in the activities of psychological services. *Scientific Bulletin of Mukachevo State University. Pedagogy and Psychology*, 7(1), 9–17.
32. Muncie, J. (2009). *Youth and crime* (3rd ed.). London: SAGE Publications.
33. Ossorio, D. F. (2023). Situational Factors Impacting Juvenile Delinquency. *International Journal of Humanities and Social Science*. [Електронне джерело]; URL: https://ijhssnet.com/journals/Vol_13_No_3_August_2023/1.pdf
34. Ponomareva, E. Y., Beresnev, A. A., & Rudakova, O. A. (2021). Prevention of adolescents' deviant behaviour. In *SHS Web of Conferences*, 113, 00002. EDP Sciences.
35. Quadrobers: is this hobby dangerous? *Athens News*. [Електронне джерело]; URL: https://en.rua.gr/2025/01/08/quadrobers-is-this-hobby-dangerous/#google_vignette

36. Rocket S. Youth subcultures and deviance – A Level Sociology Eduqas Revision – Study Rocket. Study Rocket. URL: <https://studyrocket.co.uk/revision/a-level-sociology-eduqas/youth-cultures/youth-subcultures-and-deviance>.
37. Rosilawati Sultan Mohideen et al. Social factors that contribute juvenile delinquency at Melaka. Journal of Education and Social Science. [Електронне джерело]; URL: https://девіантна.jesoc.com/wp-content/uploads/2016/03/KC3_86.pdf
38. Smith, R. (2021). Social work with young people: Theory and practice. Polity Press.
39. Types of Opportunity Explained | Luxwisp. Ablison. [Електронне джерело]; URL: <https://www.luxwisp.com/types-of-opportunity-explained/>
40. Understanding Deviant Subcultures: Characteristics, Examples, and Significance. Easy Sociology. URL: <https://easysociology.com/sociology-of-crime-deviance/understanding-deviant-subcultures-characteristics-examples-and-significance/>.
41. Vissing, Y. M. (2016). Changing course: Ten years of tracking youth in social context. Rowman & Littlefield.

ДОДАТКИ

Додаток А

Добрий день!

Мене звати Марія, я студентка 4 року навчання Національного Університету »Києво-Могилянська академія» за спеціальністю «Соціальна робота». У рамках написання бакалаврської роботи ми проводимо дослідження на тему «Девіантна поведінка серед представників сучасної молодіжної субкультури квадроберів». Це дослідження дозволить описати прояви девіантної поведінки серед квадроберів, визначити фактори формування субкультури квадроберів та розробити рекомендації для молодіжних громадських організацій з попередження девіантної поведінки серед квадроберів.

Також, перед початком проходження анкети, наводжу операціоналізацію понять «девіантна поведінка та «субкультура квадроберів» для вашого загального розуміння цих термінів:

Девіантна поведінка – це поведінка, яка відхиляється від прийнятих у суспільстві норм та правил.

Субкультура квадроберів, також відома як «квадробіка» або «квадроббінг», виникла як глобальне явище, що поєднує фізичну підготовку та імітацію тварин. Субкультура особливо популярна серед підлітків та дітей і набуває популярності через соціальні мережі. Квадробери відрізняються від інших субкультур, таких як фури, своєю орієнтацією на імітацію реальних тварин, а не створення антропоморфних образів.

Ви потрапили у вибірку дослідження, оскільки ви є студентом/школярем, тобто нашою цільовою аудиторією. Ваша думка є дуже важливою для кращого розуміння популярності серед молоді руху квадроберів та сприйняття суспільством цієї

субкультури. Прохання відповідати на запитання відверто, оскільки це допоможе отримати достовірну інформацію.

Зберігатиметься конфіденційність відповідей - результати опитування будуть оприлюднені тільки в узагальненому вигляді. Орієнтовна тривалість опитування - 30-40 хв. У будь-який момент, Ви можете відмовитися від участі у дослідженні.

Дякую!

Якщо Ви надаєте згоду взяти участь у нашому дослідженні, просимо відповісти на наступні питання.

Блок 1. Соціально-демографічний блок

1.1 Вік

1.2 Стать

1.3 Статус (школяр/-ка, студент/-ка)

1.4 Чи належите ви до якоїсь молодіжної субкультури (наприклад емо, геймери, аніме-фани, готи, металісти, хіп-хопери, інді-кідс, квадробери, скейтери та ін.)

1.5 Якщо ваша відповідь «так», зазначте вашу субкультуру зі списку (квадробери, скейтери, хіп-хопери, рейвери, аніме-фани тощо)

Блок 2. Прояви девіантної поведінки серед квадроберів

2.1 Як ви думаєте чому молодь приєднується до певних субкультур?

2.2 Чи можна, на вашу думку, вважати поведінку квадроберів девіантною?

2.3 Якщо так, назвіть прояви девіантної поведінки квадроберів? (вказіть усі можливі варіанти: агресивність, пасивність, самоізоляція, протест проти батьків тощо)

2.4 Чи є поведінка квадроберів небезпечною для них на вашу думку?

2.5 Чи є поведінка квалдроберів небезпечною для оточуючих на вашу думку?

2.6 Якщо вважаєте їх небезпечними, то чому? (важко зрозуміти їх поведінку, дивно виглядають, ігнорують соціальні норми тощо)

2.7 Як ви ставитесь до зовнішнього вигляду квалдроберів (костюми тварин, маски котів та ін.)

2.8 Чи впливають квалдробери на поведінку інших молодих людей?

2.9 Як, на вашу думку, соціальне оточення сприймає квалдроберів?

Блок 3. Фактори формування субкультури квалдроберів

3.1 Що, на вашу думку, спонукає молодь приєднуватися до субкультури квалдроберів? (самовираження, протест проти суспільних норм, вплив друзів/знайомих людей тощо)

3.2 Чи може один із зазначених стиль виховання в родині сприяти приєднанню до субкультури квалдроберів? (авторитарний – тиск і заборони, ліберальний – відсутність контролю, жоден, це не залежить від сім'ї)

3.3 Як ви вважаєте, квалдробери формують власні унікальні цінності, чи лише заперечують традиційні?

Блок 4. Шляхи попередження девіантної поведінки серед квалдроберів

4.1 Як на вашу думку квалдроберам уникнути небезпеки під час прогулянки в парку? (гуляти в компанії друзів, уникати малолюдних місць тощо)

4.2 Як на вашу думку квалдроберам уникнути проблем із правоохоронцями? (дотримуватись правил громадського порядку, знати свої права і як ними скористатись тощо)

4.3 Що робити квалдроберам, на вашу думку, якщо в школі виникають непорозуміння через належність до субкультури? (пояснити вчителям та однокласникам свою точку зору, не реагувати на провокації тощо)

4.4 Як на вашу думку діяти квалдроберам, якщо друзі не розділяють захоплення квалдроберством? (пояснити, чому це важливо для вас, прийняти їхню думку і не нав'язувати свою позицію тощо)

4.5 Якою на вашу думку має бути техніка безпеки для квалдроберів? (бути обережним у виборі місць для зустрічей, дотримуватись особистих меж та кордонів інших тощо)

4.6 Яким чином можна протидіяти поширенню девіантної поведінки серед квалдроберів?

Добрий день!

Мене звати Марія, я студентка 4 року навчання Національного Університету «Києво-Могилянська академія» за спеціальністю «Соціальна робота». У рамках написання бакалаврської роботи ми проводимо дослідження на тему «Девіантна поведінка серед представників сучасної молодіжної субкультури квадроберів».

Це дослідження дозволить описати прояви девіантної поведінки серед квадроберів, визначити фактори, які впливають на формування субкультури квадроберів та розробити рекомендації для молодіжних громадських організацій з попередження девіантної поведінки серед квадроберів.

З метою отримання більш чітких ваших відповідей на питання в рамках нашого дослідження приводимо визначення ключових термінів, які закладені в методології для детального вивчення, а саме: «девіантна поведінка та «субкультура квадроберів»:

Девіантна поведінка – це поведінка, яка відхиляється від прийнятих у суспільстві норм та правил. Девіантна поведінка у цьому дослідженні розглядається як така, що притаманна молоді віком 14–25 років і проявляється через незвичні форми поведінки у громадських місцях. Вона часто відхиляється від прийнятих у суспільстві норм і правил, викликає нерозуміння з боку громадян, а її публічна демонстрація може провокувати негативні ситуації або конфлікти.

Субкультура квадроберів - інші варіанти: «квадробіка» або «квадроббінг», виникла як глобальне явище, що поєднує фізичну підготовку, яка виражається в демонстрації поведінки, схожої на поведінку тварин.

Квадробери відрізняються від інших субкультур, таких як фурі, своєю орієнтацією на імітацію реальних тварин, а не створення антропоморфних образів.

Ви потрапили у вибірку дослідження, оскільки є фахівцем у сфері роботи з молоддю. Ваша думка є дуже важливою для кращого розуміння причин популярності серед молоді руху квадроберів та ставлення й сприйняття з боку суспільства до цієї субкультури. Прохання відповідати на запитання відверто, оскільки це допоможе отримати достовірну інформацію.

Ми гарантуємо вам конфіденційність, усі результати опитування будуть оприлюднені тільки в узагальненому вигляді. Орієнтовна тривалість опитування - 30-40 хв. У будь-який момент, Ви можете відмовитися від участі у дослідженні.

Дякую!

Якщо Ви надаєте згоду взяти участь у нашому дослідженні, просимо відповісти на наступні питання.

Блок 1. Соціально-демографічний блок. Ставлення до проявів девіантної поведінки молоді

1.1 Ваша стать

1.2. Ваш вік

1.3. Місце роботи (центр соціальних служб/громадська організація)

1.4. Стаж роботи у центрі соціальних служб/громадській організації

1.5. Яка ваша посада на теперішньому місці роботи?

1.6. Стаж роботи з молоддю

1.7. Як би ви загалом охарактеризували молодь із проявами девіантної поведінки?

1.8. Які форми девіантної поведінки ви найчастіше спостерігаєте у роботі з молоддю?

Блок 2. Фактори та шляхи поширення субкультури квадроберів серед молоді

2.1. Як би ви загалом охарактеризували представників молодіжної субкультури квадроберів (якого зазвичай вони віку, рівень освіти (початкова, середня, професійна, вища), місце проживання (місто, село, селище), житлові умови (з батьками, окремо, гуртожиток), рівень доходу (низький, середній, високий), особливості способу життя (активний, пасивний))?

2.2. Чи можна, на вашу думку, вважати поведінку представників молодіжної субкультури квадроберів девіантною?

2.3. Якщо так, назвіть прояви девіантної поведінки серед представників молодіжної субкультури квадроберів? (вказіть усі можливі варіанти, наприклад: агресивність, пасивність, самоізоляція, протест проти батьків і тд.)

2.4. Що, на вашу думку, спонукає молодь приєднуватися до молодіжної субкультури квадроберів? (вказіть усі можливі варіанти, наприклад: самовираження, протест проти суспільних норм, вплив друзів/знайомих, пошук однодумців і тд)

2.5. На вашу думку, чи можна вважати представників субкультури квадроберів вразливою категорією молоді, яка потребує підтримки?

2.6. Чи впливає, на вашу думку, місце проживання (місто, село) на рішення молоді приєднатися до субкультури квадроберів? Якщо так, то яким саме чином?

2.7. На вашу думку, чи є девіантна поведінка серед квадроберів стійким явищем, чи це може бути тимчасовою фазою дорослішання?

Блок 3. Робота громадських організацій (прохання надавати розгорнуті відповіді)

- 3.1. Чи має/мала ваш/-а центр/організація досвід взаємодії з представниками молодіжних субкультур? Якщо так, з якими саме?
- 3.2. Які форми та методи профілактики девіантної поведінки серед молоді ви використовуєте у своїй практиці?
- 3.3. Які форми профілактики девіантної поведінки серед молоді, на вашу думку, є найефективнішими з вашого досвіду роботи?
- 3.4. З якими основними труднощами ви стикаєтеся у впровадженні профілактичної роботи щодо попередження девіантної поведінки серед молоді?
- 3.5. Які ресурси або інструменти потрібні вашій організації для більш ефективної роботи з представниками молодіжних субкультур, зокрема квадроберами?
- 3.6. Які рекомендації ви могли б надати батькам молоді, залучених у молодіжні субкультури, зокрема квадроберів?
- 3.7. Які рекомендації ви могли б надати вчителям та соціальним працівникам, що працюють із молоддю з проявами девіантної поведінки?